

ΑΡΧΑΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ἔπειτ', ἔφη, ἀδικήσομεν αὐτούς, καὶ ποιήσομεν ζῆν χειρόν, δυνατόν ὄν αὐτοῖς ἄμεινον; Ἐπελάθου, ἦν δ' ἐγώ, πάλιν, ὦ φίλε, ὅτι νόμῳ οὐ μέλει τοῦτο, ὅπως εὖ πράξει διαφερόντως ἐν τῇ πόλει ἓν τι γένος, ἀλλὰ μηχανᾶται ἐγγενέσθαι τοῦτο ἐν ὅλῃ τῇ πόλει, συναρμόττων τοὺς πολίτας πειθοῖ τε καὶ ἀνάγκῃ, ποιῶν μεταδιδόναι ἀλλήλοις τῆς ὠφελίας ἣν ἂν ἕκαστοι δυνατόι ὦσιν ὠφελεῖν τὸ κοινὸν καὶ ἐμποιῶν αὐτὸς τοιοῦτους ἄνδρας ἐν τῇ πόλει, οὐχ ἵνα ἀφιῆ τρέπεσθαι ὅπῃ βούλεται ἕκαστος, ἀλλὰ ἵνα καταχρῆται αὐτὸς αὐτοῖς ἐπὶ τὸν σύνδεσμον τῆς πόλεως. Ἀληθῆ, ἔφη· ἐπελαθόμην γάρ. Σκέψαι τοίνυν, εἶπον, ὦ Γλαύκων, ὅτι οὐδ' ἀδικήσομεν τοὺς παρ' ἡμῖν γιγνομένους φιλοσόφους, ἀλλὰ ἐροῦμεν δίκαια πρὸς αὐτούς, προσαναγκάζοντες τῶν ἄλλων ἐπιμελεῖσθαι τε καὶ φυλάττειν.

Πλάτωνος Πολιτεία 519d – 520a

A. Να γράψετε τη μετάφραση του αποσπάσματος.

(Μονάδες 10)

B1. Ποιες είναι σύμφωνα με τον Σωκράτη οι βασικές λειτουργίες του νόμου που αποτελούν τις προϋποθέσεις για την ύπαρξη ευδαιμονίας στην πόλη;

(Μονάδες 15)

B2. Σε ποιο συμπέρασμα καταλήγει ο Σωκράτης και ποια η κριτική της θέσης του;

(Μονάδες 15)

B3. Ποιο είναι το περιεχόμενο του όρου τάξη στην πολιτεία; Από ποιους αποτελείται κάθε τάξη και ποιες αρμοδιότητες έχουν;

(Μονάδες 10)

B4. Να βρείτε στο διδαγμένο κείμενο μια ετυμολογικά συγγενή λέξη για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής: **ειρήνη, προδότης, προφήτης, σκόπελος, γενέθλια, φουσαρμόνικα, νομοθέτης, πείσμα, εφετείο, λαθροκυνηγός.**

(Μονάδες 10)

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ὅμοιοῦνται τρεῖς εἶναι πολιτεῖαι παρά πᾶσιν ἀνθρώποις, τυραννίς καὶ ὀλιγαρχία καὶ δημοκρατία· διοικοῦνται δέ αἱ μὲν τυραννίδες καὶ ὀλιγαρχαίαι τοῖς τρόποις τῶν ἐφεστηκότων, αἱ δὲ πόλεις αἱ δημοκρατούμεναι τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις. Εὖ δ' ἴστε, ὦ Ἀθηναῖοι, ὅτι τὰ μὲν τῶν δημοκρατουμένων σώματα καὶ τὴν πολιτείαν οἱ νόμοι σώζουσι, τὰ δὲ τῶν τυράννων καὶ ὀλιγαρχιῶν ἀπιστία καὶ ἡ μετά τῶν ὀπλων φρουρά. Φυλακτέον δὴ τοῖς μὲν ὀλιγαρχικοῖς καὶ τοῖς τὴν ἀνισον πολιτείαν πολιτευομένοις τοὺς ἐν χειρῶν νόμῳ τὰς πολιτείας καταλύοντας, ὑμῖν δὲ τοῖς τὴν ἴσῃν καὶ ἔννομον πολιτείαν ἔχουσι τοὺς παρά τοὺς νόμους ἢ λέγοντας ἢ βεβιωκότας κολάζειν· ἐντεῦθεν

γάρ ισχύσετε, όταν εὐνομησθε καί μή καταλύσθε ὑπό τῶν παρανομούντων καὶ ἀσελγῶς βιούντων.

Αἰσχίνου κατὰ Τιμάρχου 4 – 6

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Ὁμολογοῦνται παρά πᾶσιν ἀνθρώποις = εἶναι κοινά παραδεκτό σε όλους τους ανθρώπους.

οἱ ἐφεστηκότες = οι κυβερνῶντες, οι ἄρχοντες

σῶμα = ζωή

ἐν νόμῳ χειρῶν = με το νόμο της βίας

τρόπος = χαρακτήρας

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1) Να μεταφραστεί το κείμενο (Μονάδες 20)

2) **τῶν ἐφεστηκόντων, τοῖς νόμοις, μετὰ τῶν ὀπλων, καταλύοντας, ὑπό τῶν παρανομούντων**: Να χαρακτηρισθοῦν συντακτικά οι ὅροι.

(Μονάδες 5)

3) **α)** καί μή καταλύσθε ὑπό τῶν παρανομούντων: Να γίνει η σύνταξη ενεργητική.

β) ὅταν εὐνομησθε : Να αναγνωριστῆ η πρόταση και να δικαιολογηθῆ η εισαγωγή και η εκφορά της

(Μονάδες 5)

4) Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά ἀπό τις λέξεις του κειμένου:

- τυραννίς: την κλητική ενικού
- τρεῖς: τη δοτική πληθυντικού αριθμοῦ του θηλυκού γένους
- χειρῶν: τη δοτική πληθυντικού
- ἔννομον: την αιτιατική πληθυντικού του θηλυκού γένους
- ἴσην: τη γενική ενικού, στο ἴδιο γένος, στον υπερθετικό βαθμό
- τῶν ἐφεστηκόντων: το β' ενικό πρόσωπο προστακτικῆς αορίστου β', στην ἴδια φωνή
- σώζουσι: το γ' πληθυντικό πρόσωπο οριστικῆς παρακειμένου στη μέση φωνή
- ἔχουσι: το γ' ενικό πρόσωπο υποτακτικῆς αορίστου β' σύνθετο με τη πρόθεση 'κατά'.
- βεβιωκότας: το β' πληθυντικό πρόσωπο ευκτικῆς ενεστώτα
- λέγοντας: το β' ενικό πρόσωπο προστακτικῆς αορίστου β' στην ἴδια φωνή

(Μονάδες 10)

**Επιμέλεια: Παγούνης Σάκης, Πατσιάς Βασίλης, Κωτίτσα Κατερίνα,
Μωυσιάδου Ιωάννα, Ποργιαλίδου Νατάσα**